

MÄLUMÄNG – IV etapp KÜSIMUSED

7.jaanuar 2013

1. Sarajevos ja Bukarestis baseeruv uurivate ajakirjanike võrgustik Organiseeritud kuritegevuse ja korrupsiooni kajastamise projekt (OCCRP) sai hakkama sellega, et andis välja 2012 aasta *korruptandi* „tiitli“. Tiitli pälvis presidendiametit pidav mees pildil (all) . Äramärkimist leidsid veel kosovolasest suitsu- ja narkosmugeldaja Naser Kelmendi, Montenegro peaminister Milo Djukanovic, Venemaa president Vladimir Putin, kauaaegne Usbekistani president Islam Karimov ja tagaotsitav Serbia narkosmugeldaja Darko Saric jt. OCCRPi sõnul tõid küsitavale tiitli hästi dokumenteeritud asitõendid sellest, et tema perekond on juba aastaid süstemaatiliselt riigi tulusamaid ärisid endale haaranud. Nende andmeil on mehe perel salaosalus pankades, ehitusettevõtetes, kullakaevandustes ja telekommunikatsiooniettevõtetes.

Nimetage mees(2p), kes presidendi ametis olnud 2003 aastast peale! Kui nimi ei meenu, saate 1p ka õige riigi eest.

2. Aastalõpu pöördumises pani Venemaa patriarh Kirill õigeusu preestritele kõige muu hulgas südamele sõita «tagasihoidlike» autodega ning mitte tarbida enne rooli istumist «pühi sakramente». Kui temalt uuriti, milliseid autosid ta „tagasihoidlike“ all silmas peab, nimetas ta konkreetse riigi autotoodangut. **Millise riigi autotoodangut pidas isa Kirill „tagasihoidlikuks“?**

3. 21. detsembril 2012 oli Google platsis sellise kujundusega. **Kelle või mille auks?** (vastake nii täpselt, kui oskate)

4. **Kes või mis on GRUPINÄMMU?** Maailmas kõmutekitanud „nähtuse“ kohta eestikeelse termini võttis kasutusele raadio Skyplus team. „Nähtus“ oli teemaks ka meie eelmises mängus.

5. Mark Soosaar rääkis, et 1970-ndatel ja 80-ndatel naljatati nagu elaks Eesti rahvas kahe mehe juhtimisel: 2 päeva aastas Ernesaksa ja ülejäänud 363 päeva ..... taktikepi all. **Kes oli see teine mees?** (Kui ütlete ameti, mis rahvast 363 päeva „taktikepi“ all võimaldas hoida saate 1 punkti.)

6. ...., ..., ..., Tempranillo, Syrah, Nebbiolo, Sangiovese, Malbec, Grenache. Kolm levinuimat punaveinide sorti on nimetamata. **Nimetage need!**
(2 õiget = 1p)

7. Planeedi avastas 31. märtsil 1781 Saksa päritolu Inglise amatöörastronoom William Herschel. Ta nimetas uue planeedi kuningas George III auks Georgium Siduseks (ladina keeles 'Georgi täht'), kuid see nimi ei leidnud poolehoidu. Üldtuntuks sai saksa astronoom Johann Elert Bode pandud nimi. Tegelikult ka palja silmaga nähtavast planeedist sai esimene teleskoobi abil avastatud planeet. Planeedil on avastatud 27 looduslikku kaaslast, mis on oma nimed saanud William Shakespeare'i ja Alexander Pope'i teoste tegelaskujude järgi . Planeedi viis suuremat kuud on Miranda, Ariel, Umbriel, Titania ja Oberon. **Nimetage planeet!**

8. 2004 aastal tekkis rahvaliidumine „..... rahvusloomaks“. Liikumise ühe algataja Meelis Ränk'i sõnul on meil küll rahvuslind, rahvuslill ja isegi rahvuskivi, kuid looma ei ole. „Suitsupääsuke viibib enamik aega kaugel Aafrikas, rukkilill õitseb loetud nädalad ning enamiku ajast veedame ainsa elutu rahvussümboli seltsis. Küsitava looma väljavälimist Eesti rahvusloomaks põhjendas Ränk nii: „..... on töökas nagu eestlane, jonnakas ja visa, ehitab endale kodu ning peab selle puhtana. Lisaks on ..... rahvusvärvides ning vahetevahel ka krutskeid täis.“ Viimasega viitas Ränk eesti keeles levinud väljendile, kus looma nimi sisaldub. **Nimetage see looduskaitsealune loom, kes elab suhteliselt arvukana kogu Eestis, v.a. Hiiumaal!**

9. Selle puu puidu erikaal($0,8\text{g/cm}^3$) on Eestis looduslikult kasvavate puude seas suurim, tehes silmad ette isegi tammele($0,69\text{g/cm}^3$). Puu ladinakeelne nimetus *Crataegus* tähendab okkalist. **Nimetage see puu!**

10. Aasta lindu ja aasta puud on Eestis valitud juba üle 10 aasta. Sellest aastast alates valivad loodusorganisatsioonid Loodusmuuseumi eestvedamisel ka aasta looma. **Nimetage see monogaamne loom, kes 2013 aasta loomaks valiti!** (itaallased on küsitava looma suisa rahvusloomaks valinud)

11. Pildil on maailma kõrgeim minarett(210 m). Asub see silmapaistev ehitis riigi suurimas linnas – Casablanacas. **Nimetage see Eestist 10 korda suurem riik, mida juhib kuningas Mohammed VI!**

12. Millise riigi territooriumile jäävad alltoodud UNESCO maailmapärandisse kuuluvad objektid?

Plitvica järvede rahvuspark, Poreci piiskopikompleks, Trogiri vanalinn, Šibeniki toomkirik, Dubrovniku vanalinn.

13. Suurtähena Ψ , väiketähena ψ . Küsitav on kreeka keele tähestiku 23. täht. Tema väärtus kreeka numbrina on 700.

- Tähte kasutatakse sümbolina mitmetes distsipliinides:
- Matemaatikas kuldlõike valemis.
- Astronoomias planeet Neptuun tähisena.
- Füüsikas lainefunktsiooni valemis.
- Indiana Ülikooli sümbol.

Nimetage kreeka tähestiku täht!

14. Kui võtta aluseks keele staatus riigikeelena (ka mitteametliku riigikeelena), siis on levinuim keel maailmas inglise keel, mida räägitakse 45-s riigis (rääkijaid kokku 380 mln). Prantsuse keelt räägitakse riigikeelena 33-s riigis (rääkijaid 80 milj).

Nimetage keeled, mis on selles arvestuses kolmandal – neljandal kohal! Keeled on riigikeeleks 21-s riigis ja rääkijaid on vastavalt 270 mln ja 364 mln.

15. Eile lõppenud Tour de Ski toimus seitsmendat korda. Esimesel korral, 2006-2007 aastal, krooniti võitjateks Virpi Kuitunen ja Tobias Angerer. Eile astusid poodiumi kõrgeimale astmele vastavalt Justyna Kowalczyk ja Aleksandr Legkov. **Nimetage mees ja naine, kes seitsme aasta jooksul enim tuurivõite saanud!** (piltidel all)

16. Sündis 14. juulil 1987 Karksi-Nuias, pikkus: 205 cm, kaal: 110 kg. **Kes?**

17. Luuleklassikat! Nimetage autorid!

(a)

Ma sõuan merel ja sõuan,
Üht saart mina otsin säääl.
Seda kaua ju otsinud olen
Laia lageda mere pääl.

Mõnd saart on määratus meres,
Mõnd sadamat vilusat.
Oma saart aga mina ei leia,
Oma unistust ilusat.

Ma sõuan merel – ja hõljun
Ja lained hõljuvad ka,
Kõrgel kiiguvad, liiguvad pilved –
Oma saart aga otsin ma.

(b)

Ma lillesideme võtaks-
sind köidaks sellega,
sind köidaks sellega ühte,
oh õnnetu Eestimaa!

Ma taeva sina võtaks,
võtaks päikese särava,
võtaks eha, võtaks koidu -
sind köidaks sellega.

Ja armastuse ma võtaks,
võtaks truuduse, aususe ka,
ja köidaks sellega ühte
sind, kallid kodumaa.

Ja vere sideme võtaks,
võtaks venna südame ma -
ja köidaks sellega ühte
Sind, õnnetu Eestimaa!

18. Tänapäevane sünnipäevalaps! Kes?

1887 7. jaanuar – sündis

1894 Õppis Änkküla külakoolis.

1899–1902 Tartu Reaalkool.

1903. aastast töötas apteekriõpilasena Tartus ja Narvas, alates 1908 Tallinnas ja Peterburis.

1911–1914 õppis Tartu Ülikoolis rohuteadust.

1915–1918 võttis farmatseudina osa Esimesest maailmasõjast Pihkvas, Varssavis, Dvinskis, Vilniuses ja Vitebskis, samal perioodil ka abiellus.

1919–1920 töötas ülikooli raamatukogus, seejärel raamatupoepidajana.

1941 sai temast Eesti esimene personaal pensionär.

1945 anti talle Eesti NSV esimene Eesti NSV rahvakirjaniku aunimetus.

1946 pälvis ta Tööpunalipu ordeni.

19. Nimetage Eestiski esinenud muusikakollektiiv.

20. Pildil on mees, kes esimesena sai kokku šoubisnesi neli suurimat auhinda – Emmy(tele), Grammy(helisalvestus), Oscar(film) ja Tony(Brodway). Kui siia lisada veel Pullizeri preemia, siis on ta üldse üks kahest inimesest läbi aegade (teine on Marvin Hamlisch) , kes sellise auhinnakapiga uhkustada võib. **KES?**(2p) Kuulete ka üht tema tuntumat muusikapala. NB! Kui oskate öelda, kes kuuldavat muusikapala esitab, teenite lisapunkti. (ehk siis kokku võimalik teenida 3p)

Vastused:

- 1.** Ilham Alijev(Aserbaiodžaani president)
- 2.** Korea.
- 3.** Maiade kalender(maailmalõpp).
- 4.** Gangamstyle.
- 5.** Voldemar Lindström(ETV programmidirektor.
- 6.** Cabernet Sauvignon, Merlot, Pinot Noir.
- 7.** Uraan.
- 8.** Mäger.
- 9.** Harilik viirpuid.
- 10.** Hunt.
- 11.** Maroko.
- 12.** Horvaatia.
- 13.** Psii.
- 14.** Hispaania keel, araabia keel.
- 15.** Justyna Kowalczyk, Dario Cologna.
- 16.** Margus Hunt.
- 17.** Gustav Suits(a), Juhan Liiv(b)
- 18.** Oskar Luts.
- 19.** Uraiah Heep(Lady in black)
- 20.** Rogers(laulu *Blue Moon* esitas Cliff Richard)